

TOIMINTASUUNNITELMA 2023

Ehdotus vuosikokoukselle 30.5.2023

Toimintasuunnitelman lähtökohta on vuosikokouksessa 2019 hyväksytty järjestön voimassa oleva strategia, jonka viides toteuttamisvuosi on 2023.

Strategia 2020-2025: Lisää pyöräilyä – lisää hyvinvointia!

Pyöräiliikenteellä ja sen edistämällä on merkittävä rooli kansanterveyden ja -talouden nostamisessa. Jokaisessa kunnassa pitää siirtyä pyöräilyä tukevista puheista tekoihin. Laadukkaiden ja sujuvien pyöräilyolosuhteiden tulee olla kaikkien saatavilla ympäri vuoden, jotta pyöräilyn moninaiset hyödyt realisoituvat. Pyöräilykuntien verkosto toimii jäsenkuntiansa tukena, innostajana sekä vaikuttajana pyöräiliikenteen aseman ja olosuhteiden huomattavaksi parantamiseksi.

YDINVIESTIT

Pyöräilykuntien verkosto haluaa

- mahdollistaa laadukkaat ja sujuvat pyöräilyolosuhteet kaikille
- lisätä pyöräilyn määrää 30 % Suomessa vuosina 2019-2025
- edistää lasten oikeutta ja mahdollisuuksia pyöräilyyn
- kehittää liikennepolitiikkaa ja -kulttuuria pyöräilymyönteiseksi
- lisätä pyörämatkailua ja pyöräilyn palveluja
- vahvistaa pyöräilyn asiantuntijuutta ja resursseja

ARVOT

Hyvinvointi

- Pyöräilyllä on moninaiset myönteiset vaikutukset terveyteen, kuntatalouteen ja elinkeinoelämään.

Ympäristö

- Hidastamme ilmastonmuutosta kestäväillä kulkutapavalinnoilla.

Viihtyisyys

- Haluamme rauhoittaa autoliikennettä ja edistää sosiaalista liikkumiskulttuuria.

Liikkumisen vapaus

- Oikeus itsenäiseen omin voimin liikkumiseen kuuluu kaikkiin elämänvaiheisiin.

TOIMENPITEEMME

- Parhaiden toimintamallien juurruttaminen.
- Koulutus ja viestintä parhaista pyöräliikennetkaisuista.
- Kuntapäätäjien ja liikennepolitiikkaan vaikuttaminen.
- Pyöräilyn taloushyötyjen osoittaminen.
- Pyöräiliikenteen rahoitustason nostaminen kohti YK:n suosittamaa 20% liikenneinvestoinneista.
- Kannustava kampanjointi pyöräilyn puolesta.

VISIO 2025

- Pyöräiliikenteen määrä on kasvanut ja se on kilpailukykyinen ja houkutteleva liikennemuoto arjen matkoilla ympäri vuoden.
- Kunnat ja valtio kohdistavat riittävästi resursseja pyöräiliikenteen investointeihin, kunnossapitoon, pyörämatkailuun ja muuhun edistämistyöhön.
- Koulut ja päiväkodit ovat sitoutuneita pyöräilykasvatukseen ja pyöräilyrajoitukset on kumottu.
- Pyöräily koetaan eri liikenneympäristöissä sujuvaksi, miellyttäväksi ja turvalliseksi.
- Kaikissa kunnissa seurataan pyöräiliikenteen määrää, laatua ja käyttäjätyytyväisyyttä.

Yleistä

Vuosi 2023 on Pyöräilykuntien verkosto ry:n 27. toimintavuosi. Pyöräilykuntien verkoston toiminta käynnistyi vuonna 1997 ja yhdistykseksi se rekisteröityi vuonna 2005. Toimisto eli ”Polkimo” sijaitsee Helsingissä (Iso Roobertinkatu 3-5 A 22). Pyöräilykuntien verkosto on kasvava kuntien, yritysten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen välinen pyöräilyn edistämisyhteisö.

Yhdistyksen jäsenet

Pyöräilykuntien verkostonjäseneksi voidaan hyväksyä oikeuskelpoinen yhteisö, joka hyväksyy yhdistyksen tarkoituksen. Jäsenet ovat velvollisia maksamaan yhdistykselle jäsenmaksun vuosittain. Jäsenmaksun suuruudesta päättää vuosikokous. Jäsenmaksu voi olla erisuuruinen perustuen kunnan asukaslukuun tai muun oikeuskelpoisen yhteisön työntekijämäärään. Jäsenet hyväksyy yhdistyksen hallitus.

Pyöräilykuntien verkostoon kuului vuoden 2023 alussa 183 jäsenyhteisöä, joista 153 oli kuntia ja kaupunkeja. Pyöräilykuntien verkoston jäsenkunnissa on noin 4 600 000 asukasta. Tavoitteena on saada vuoden aikana 10 uutta jäsenkuntaa ja 5 muuta jäsenyhteisöä.

Rahoitus

Pyöräilykuntien verkosto ry:n toiminnan rahoitus vuonna 2023 koostuu verkostossa mukana olevien kuntien ja muiden yhteisöjen jäsen- ja palvelumaksuista, Liikenne- ja viestintävirasto Traficommin hankerahoituksista, Lapin liiton hankerahoituksesta (EAKR) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hankerahoituksesta. Tarkempi toiminnan rahoituksen jako esitetään talousarviossa 2023.

Järjestön jäsenmaksut

Jäsenmaksut vuodelle 2023 päätettiin vuoden 2022 vuosikokouksessa ja ne määräytyvät yhteisön koon mukaan porrastuen. Seuraavassa on kuvattu jäsenmaksujen kehitys ja nykytila.

JÄSENMAKSUJEN KEHITYS 2010-2022

<u>Kunta</u>	2010-2016	2017-2020	2021-2023
Kunnassa alle 7000 asukasta	220 €	230 €	280 €
Kunnassa asukkaita 7000 – 10 000	350 €	370 €	450 €
Kunnassa asukkaita 10 001 – 20 000	550 €	580 €	700 €
Kunnassa asukkaita 20 001 – 50 000	950 €	980 €	1180 €
Kunnassa asukkaita 50 001 – 100 000	1350 €	1420 €	1700 €
Kunnassa asukkaita yli 100 000	1900 €	1990 €	2400 €
ELY-keskus		300 €	360 €
<u>Yhdistys tai järjestö</u>			
(ei työntekijöitä)		115 €	140 €
(alle 15 työntekijää)	220 €	230 €	280 €
<u>Yritys</u>			
Pieni yritys (alle 15 työntekijää)	220 €	230 €	280 €
Keskisuuri yritys (15-50 työntekijää)	550 €	580 €	700 €
Suuri yritys (yli 50 työntekijää)	950 €	980 €	1180 €
Erittäin suuri yritys (yli 500 työntekijää)	neuvotellaan erikseen		

Hallinto ja päätöksenteko

Vuosikokous

Yhdistyksen vuosikokous järjestetään kerran vuodessa toukokuussa.

Hallitus

Järjestön toimintaa johtaa hallitus, johon kuuluivat vuosikokouksessa valitut puheenjohtaja ja seitsemän varsinaista jäsentä sekä kaksi varajäsentä. Hallituksen toimikausi on vuosikokousten välinen aika. Järjestäytymiskokouksessa hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan ja nimeää sihteerin.

Yhdistyksen sääntöjen mukaisesti Pyöräilykuntien verkostolle valitaan uusi hallitus vuosikokouksessa ja hallituksen toimikausi on vuosikokousten välinen aika. Järjestön hallituksen muodostavat vuosikokoukseen 2023 asti:

Hallituksen puheenjohtaja:	Oskari Auvinen, Kangasalan kaupunki
Hallituksen varsinaiset jäsenet:	Hanna Väätäinen, Kuopion kaupunki (varapuheenjohtaja) Anna Huttunen, Lahden kaupunki Oskari Kaupinmäki, Helsingin kaupunki Piritta Keto, Varsinais-Suomen ELY-keskus Anette Korkiakangas, Kokkolan kaupunki Jenna Leinonen, Vaalan kunta Taneli Pärssinen, Turun kaupunki
Hallituksen varajäsenet:	Riikka Kallio, WSP Finland Oy Juha Korhonen, Pohjois-Savon ELY-keskus
Hallituksen sihteeri:	Matti Hirvonen

Taloudenhoito

Yhdistyksen taloudenhoito ja kirjanpidon palvelut ostetaan alkuvuonna toiminimi Minna Lindholmilta. Toimintavuoden aikana vaihdetaan tilitoimistoa, johtuen siitä että nykyisen kirjanpitäjän kanssa on ollut haasteita riittävän ajantasaisen talousseurannan ja hankeraportoinnin kanssa. Uusi tilitoimisto on Talousinfo Mertaoja Oy. Tilintarkastuspalvelu ostetaan tilintarkastusyhteisö [Tilixtra Oy](#):ltä

Työntekijät

Toiminnanjohtaja Matti Hirvonen (5 päivää / vko)
Kehittämispäällikkö Sanna Ojajärvi (5 päivää / vko)
Erityisasiantuntija Martti Tulenheimo (3 päivää / vko)
Pyöräilyn edistämisen koordinaattori Tuija Mikkonen (2 päivää / vko) -> työsuhde päättyy 31.3.
Projektipäällikkö Taneli Roininen, ABT II -hanke (3,5 päivää / vko) -> työsuhde päättyy 31.10.
Asiantuntija Henna Palosaari, pyörämatkailun kehittäminen (2 päivää / vko) -> työsuhde päättyy 31.3.
Asiantuntija Riina Jorasmaa, pyörämatkailun kehittäminen (4 päivää / vko) -> palaa vanhempainvapaalta 1.4.

Toiminta vuonna 2023

STRATEGIAN KÄRKITOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMINEN

Seuraavassa on kuvattu lyhyesti, miten strategian kuutta kärkitoimenpidettä viedään käytäntöön.

1. Parhaiden toimintamallien juurruttaminen

- Kuntien konsultointi, sparraaminen ja neuvonta viikoittain etäpalaverien, puhelimen, sähköpostin ja muiden viestintäkanavien välityksellä. Myös osallistuminen jäsenkuntien erilaisiin pyöräilyn edistämisyöryhmiin varsinkin etäyhteydellä.
- Kuntakäynnit, infrakatselmuksset ja kehittämispalaverit vähintään 10 jäsenkunnassa paikan päällä tai hybridimallilla (kokoukset etänä ja infrakatselmuksset paikan päällä) vuoden aikana.
- Hankkeisiin liittyvät kuntakäynnit noin 10 kunnassa
- Virikeaineistot kunnille. Pyöräliikenteen suunnittelu (2020) sekä Jalankulun suunnittelu (2022) - ohjeiden konkretisoimiseksi ja jalkauttamiseksi Pyöräilykuntien verkosto on tuottanut infrastruktuurin eri osa-alueista virikeaineistot, joissa esitellään pyöräilykuntien jo toteuttamia ratkaisuja sekä

esitellään suunnitteluperiaatteita. Tämä tarjoaa hyvän mahdollisuuden esitellä kunnille parhaita ratkaisuja Suomesta ja kansainvälisesti. Aineistoja päivitetään uusimmilla kohteilla ja esimerkeillä.

- Investointituen kohteet ja kriteerit. Pyöräliikenteen ja kävelyn investointitukea 2023 ja tukea saavien kohteiden on tarkoitus edustaa laatutason kärkeä. Traficom ja Väylän kanssa kehitetään kriteereitä, ohjeistusta ja koulutusta, joiden avulla saadaan laatutasoltaan entistä parempia kohteita toteutumaan investointituen avulla.

2. Koulutus ja viestintä parhaista pyöräliikennetkaisuista

Pyöräilykuntien verkoston itse järjestämät koulutukset:

- Pyöräilyviikon 2023 infotilaisuus 6.2.2023
- Virikeaineistot kunnille, aamukahviwebinaarit
  - 3.3 Pyöräpysäköinti
  - 17.3. Pyöräkadut
  - 31.3. Sujuvat ja turvalliset risteysjärjestelyt
  - 14.4. Pyöräily-ystävälliset kiertoliittymät
  - 28.4. Kylätiet ja 2-1-tiet
  - 26.5. Inklusiivinen infrastruktuuri klo 9.30–10.00
- Pyöräpysäköinti kuntoon -webinaari ja Vaasan Pyörätallin avajaiset 5.5.
- Velo-city -jälkiseminaari 1.9.
- Kävelyn edistämisen seminaari joulukuussa
- Läheisten kumppanien ja sidosryhmien järjestämässä tilaisuuksissa Pyöräilykuntien verkoston edustajien puheenvuorot ja esitykset, esim. Velo-city Leipzig, Velo Finland Joensuu.
- Tärkeimmät viestintäkanavat jäsenyhteisöille ja keskeisille sidosryhmille ovat Pyöräily-uutiskirje, Poljin-lehti ja Pyöräilykuntien verkoston Facebook-sivu, Instagram-tili sekä Twitter-tili.
- Pyörämatkailukeskuksen uutiskirjeen kautta viestitään pyörämatkailuasioista jäsenkunnille, yrityksille ja matkailun asiantuntijoille.

3. Kuntapäätäjiin ja liikennepolitiikkaan vaikuttaminen

- Kuntavierailujen yhteydessä tavataan pyöräilyn edistämisestä vastaavien viranhaltijoiden lisäksi aina kunnan operatiivista johtoa sekä mahdollisuuksien mukaan luottamusjohtoa.
- Kunnan pyöräilyn edistämisen tilanne ja poliittisen tahtotilan taso huomioiden painotetaan ja perustellaan pyöräilyyn investoimisen kustannustehokkuutta, talousvaikutuksia ja muita hyötyjä.
- Kuntien omien pyöräilyn, kävelyn ja viisaan liikkumisen edistämishojelmien merkitys kunnan poliittisen tahtotilan nostamisessa ja ylläpitämisessä on suuri. Tästä on saatu myös tutkimusnäyttöä ”Pyöräilyn olosuhteet Suomen kunnissa” -selvityksissä 2012 ja 2019 (Likes) sekä ”Pyöräilyn ja kävelyn esteet ja mahdollisuudet” -selvityksessä (Valtioneuvosto). Edistämishojelmien laatimiseen ja päivittämiseen kannustetaan ja ohjataan kaikkia jäsenkuntia. Parhaita ohjelmia ja toteuttamisprosesseja käytetään esimerkkinä päättäjien sitouttamisesta.
- Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisen edistämishojelman 2018-2023 toteuttaminen saatiin vuonna 2019 hallitusohjelmaan. Eri toimenpiteiden toteutuminen ja niiden rahoitus vaatii kuitenkin jatkuvaa vaikuttamistyötä.
- Vuonna 2023 pääpaine valtion puolesta (LVM, Traficom ja Väylä) tulee olemaan infrainvestointien tukemisessa, joista merkittävin on kävelyn ja pyöräilyn investointituki kunnille.
- Valtakunnallista vaikuttamistyötä poliittisen johdon osalta tehdään tapaamalla ministereitä, kansanedustajia ja erityisavustajia.
- Päättäjätason viranhaltijoista tärkeimpiä ovat LVM:n, Traficom, Väylän, OKM:n ja YM:n edustajat, joita tavataan tarpeen mukaan muutamia kertoja vuodessa.
- Pyöräilyn edistämisen sisältöpuolesta vastaavia valtiinhallinnon viranhaltijoita tavataan säännöllisesti ja heihin pidetään yhteyttä lähes viikottain.
- Liikennepolitiikkaan vaikutetaan myös eri asiantuntijatyöryhmissä sekä lausuntojen ja kuulemisten kautta.
- Asiantuntijahaastattelut medialle sekä osallistuminen julkiseen keskusteluun eri mediakanavissa ovat tärkeä osa vaikuttamistyötä.

4. Pyöräilyn taloushyötyjen osoittaminen

- Pyöräilykuntien omat hyöty-kustannus -laskelmat pyöräilijöiden kohteissa ja hankkeissa
- Bikenomics-työkalan käytön laajentaminen (Helsingin Hämeentien mallin mukaan.)
- IHKU-kustannuslaksentajärjestelmän (Väylä) hyödyntäminen ja kehittämistyöhön osallistuminen. Vaikutetaan ”Infrahankkeiden kustannuslaskentajärjestelmä ja -palveluallianssi Ihkuun” ja sen sisältöihin niin, että laskentasovellus tulisi mahdollisimman hyvin sopimaan myös kävelyn ja pyöräilijöiden hankkeisiin. <https://ihkuallianssi.fi/>
- HEAT ja sen uudet ominaisuudet

5. Pyöräilijöiden rahoitustason nostaminen kohti YK:n suosittelemaa 20 % liikenneinvestoinneista

- Valtion rahoitus: Kuntien investointituki
  - Minimitavoitteena valtakunnallisen Kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeen mukainen taso 30+30 miljoonaa valtio ja kunnat
  - Eduskuntavaaleihin ja hallitusohjelmaan liittyvässä vaikuttamistyössä ehdotus valtion osuudeksi 60 miljoonaa euroa / vuosi
  - Hakuprosessin ja aikatalulun kehittäminen kuntien kannalta paremmaksi
  - Kriteerien ja tukiaineiston kehittäminen
- Kuntien oman investointitaso nousuun ja seurantaan
  - Pyöräilyn ja kävelyn investointituen hyödyntäminen ja sen avulla kokonaisinvestointien kasvattaminen
- Rahoituskanavien hyödyntäminen ja kehittämishankkeisiin kannustaminen
  - Kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeiden valtionavustus
  - Liikkumisen ohjauksen valtioavustus 2023
  - Liikenneturvallisuushankkeiden valtionavustus 2023

6. Kannustava kampanjointi pyöräilyn puolesta.

- Pyöräilyviikko – Tervetuloa pyöräilijä (10 teemapäivää)
- Kilometrikisa-perhe: Talvikilometrikisa, Kilometrikisa
- Pyöräilyvuosi – talvi, kevät, kesä, syksy
- Liikkujan viikko
- Pyöräilytalvi -yhteistyö Pyöräiliön kanssa

JÄSENHANKINTA JA EDISTÄMISTAVOITTEISIIN SITOUTTAMINEN

Yli 160 jäsenkuntaa

Pyöräilykuntien verkostoa vahvistetaan hankkimalla vuoden aikana 10 uutta jäsenkuntaa ja 5 muuta jäsenyhteisöä sekä tukemalla jäsenyhteisöjen toimintaa kuntakäyntien, viestinnän, koulutuksen ja yhteisten hankkeiden avulla. Tavoitteena saada mukaan myös viisi muuta jäsenyhteisöä, kuten yrityksiä tai muita organisaatioita, jotka työskentelevät pyöräilyn edistämisen puolesta.

VIESTINTÄPALVELUT

Poljin-lehden toimittaminen ja julkaiseminen

Poljin-lehti on Pyöräilykuntien verkoston neljä numeroa vuodessa ilmestyvä uutislehti. Poljin-lehdessä julkaistaan pyöräilyn ja kävelyn edistämisen keskeisimmät uutiset ja artikkelit liittyen muun muassa liikennepolitiikkaan, liikenne- ja kaupunkisuunnitteluun, pyöräilyn ja kävelyn infrastruktuuriin, markkinointiin, kampanjoihin ja muuhun liikkumisen ohjaukseen, pyörämatkailuun, pyöräilyn ja kävelyn innovaatioihin sekä kiinnostaviin henkilökuviin. Lehden tehtävänä on välittää pyöräilyn ja muun viisaan liikkumisen edistämiseen liittyvää tietoa, uutisoida viimeaikaisia tapahtumia ja esitellä hyviä ratkaisuja sekä tutkimustuloksia niin kotiin kuin ulkomailtakin. Lehden päätoimittajana toimii Pyöräilykuntien verkoston toiminnanjohtaja.

Poljin-lehteä kehitetään sisällöllisesti ja visuaalisesti houkuttelevana asiantuntijajulkaisuna. Lehden tuottamisesta ja toimittamisesta vastaa toimituskunta, johon kuuluvat:

- Matti Hirvonen, päätoimittaja
- Sanna Ojajärvi
- Martti Tulenheimo, toimitussihteeri

Muut työntekijät toimivat vakituisina avustajina. Lehti on ollut luettavissa mm. kaikkien verkoston jäsenkuntien pääkirjastoissa. Juttujen kirjoittajina hyödynnetään ensisijaisesti Pyöräilykuntien verkoston luottamushenkilöitä, jäsentahojen yhteyshenkilöitä ja muita sidosryhmien edustajia. Erityistapauksissa valmiista artikkeleista ja kuvista voidaan maksaa pieni palkkio.

Lehti on luettavissa mm. kaikkien verkoston jäsenkuntien pääkirjastoissa. Lisäksi jokaisesta Poljin-lehdestä tehdään sähköinen kevytversio (pdf), joka julkaistaan Poljin.fi-verkkosivuilla ja lähetetään Pyöräilykuntien verkoston uutiskirjeenä sisältötiivistelmän kanssa sadoille kävelyn ja pyöräilyn edistämisestä kiinnostuneille sidosryhmille.

Poljin-lehti julkaistaan vuonna 2023 siten, että yksi numeroa julkaistaan painettuna ja verkkolehtenä ja kolme numeroa pelkästään verkkolehtenä.

Pyöräily-uutiskirje

Pyöräilykuntien verkosto ylläpitää Pyöräily-uutiskirjeen sähköpostilistaa, johon kuului vuoden alussa noin 1000 henkilöä. Suurin osa listan jäsenistä on verkoston jäsenkuntien edustajia. Listalle myös muita läheisien sidosryhmien edustajia ja asiantuntijoita. Uutiskirjeen lisäksi ylläpidetään verkoston yhteyshenkilöiden sekä muuhun sisäiseen ja ulkoiseen viestintään tarkoitettuja eri tasoisia sähköpostilistoja.

Sosiaalinen media

Facebook

Pyöräilykuntien verkoston Facebook-sivua ylläpidetään aktiivisena viestintäkanavana, jonne tehdään kiinnostavia nostoja jäsenyhteisöjen ja muiden tärkeiden sidosryhmien tekemisistä sekä pyöräilyn edistämisen uutisista useita kertoja viikossa.

Twitter

Pyöräilykuntien verkoston Twitter-tilin kautta viestitään tärkeimmistä ja kiinnostavimmista uutisista varsinkin vaikuttamistyöhön ja poliittisiin päätöksiin liittyen. Lisäksi Pyöräilykuntien verkoston työntekijät tuottavat ja jakavat aktiivisesti viestejä henkilökohtaisten tiliensä kautta. Hashtageina mm. #pyöräilykunnat, #pyöräiliikenne, #pyöräilyvuosi

Instagram

Pyöräilykuntien verkostolla on oma Instagram-tili, jota hyödynnetään varsinkin Pyöräilyviikon ja Kilometrikisan viestinnässä.

Verkkosivut

www.poljin.fi

Poljin-sivuja ylläpidetään helppokäyttöisenä kokonaisuutena. Kotisivujen tehtävänä on esitellä pyöräiliikenteen edistämistä sekä palvella jäsenistöä sekä esitellä Pyöräilykuntien verkoston toimintaa sekä käynnissä olevia hankkeita.

[pyöräilyvuosi.fi](http://pyorailyvuosi.fi)

Pyöräilyvuosi-verkkosivut avattiin joulukuussa 2020. Sivuston tavoite on esittää kaikki Pyöräilykuntien verkoston kampanjointiin ja viestintään liittyvä sisältö visuaalisesti houkuttelevassa ja helposti hyödynnettävässä muodossa. Sivuille on tuotettu ja koottu muun muassa seuraavanlaista sisältöä:

- Ympärivuotista pyöräilyä tukevaa kampanja-aineistoa (esim. Talvikilometrikisa, Pyöräilyviikko, Kilometrikisa.).
- Pyöräilyviikko ja muut kampanjat. Visuaalinen aineisto ja niihin liittyvät vinkit ovat helposti kuntien ja pyöräily- ym. järjestöjen saatavilla tulevien kampanjoiden suunnittelua ja toteuttamista varten.

- Pyöräilykuntien verkoston jäsenkunnille Pyöräilykunta-logot, joita kunnat voivat ohjeistuksemme mukaan hyödyntää pyöräilyä edistävässä toiminnassaan ja viestinnässään.
- Ajankohtaista-palsta, jolle nostamme pyöräilyyn liittyviä ajankohtaista tapahtumia ja keskustelujä. päivittyvä #pyöräilyvuosi-kuvavirta Instagramista

Bikeland.fi

Pyörämatkailukeskuksen ylläpitämien sivujen kehittämistä Suomen pyörämatkailun kotipesänä jatketaan. Sivustolle tuodaan kuntien ja muiden tahojen ylläpitämiä pyörämatkailureittejä sekä niihin liittyviä palveluja (Welcome Cyclist -tunnus).

ASiantuntijuuden vahvistaminen ja koulutukset

Vuosikokous 30.5.

Vuosikokous pidetään hybridinä eli mahdollisuus tulla paikan päälle (Polkimo, Helsinki) tai osallistua etäyhteydellä.

Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisen edistämishojelman 2030 toteuttaminen kunnissa

Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen edistämishojelma 2030 sisältää 32 toimenpidettä, joista suurin osa kohdistuu kuntiin. Koko toimenpidesuunnitelman onnistumisen kannalta on olennaista, kuinka hyvin kunnat saadaan toteuttamaan paikallisesti eri toimenpiteitä. Pyöräilykuntien verkosto voi merkittävästi edesauttaa toimenpiteiden toteutumista erityisesti omissa jäsenkunnissaan, joissa on valmiina kävely- ja pyöräilyasioita koordinoiva yhteyshenkilö ja kontaktiverkosto eri hallintokuntiin.

Vuoden 2023 aikana verkoston edustaja toteuttaa vähintään 10 kuntakäyntiä, joissa kartoitetaan kärkitoimien nykytilaa kunnassa ja hahmotellaan parhaita toimintamalleja ja keinovalikoimaa hyödyntävä etenemispolku. Kuntakäynnit kohdistetaan ensisijaisesti niihin kuntiin, joilla ei vielä ole kokonaisvaltaista kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelmaa tai koko viisaan liikkumisen käsittävää strategiaa.

Velo-city Leipzig ja kansallinen jälkiseminaari 1.9.2023

Velo-city on maailman johtava pyöräilyn edistämisen konferenssisarja, jota hallinnoi Euroopan pyöräilyjärjestö ECF (European Cyclists' Federation). Neljä päivää kestävässä konferenssissa puretaan koko pyöräilyn edistämisen kirjo pääteemojen, alateemojen ja rinnakkaisten sessioiden muodossa.

Pyöräilykuntien verkoston henkilökunnan edustajia ei tänä vuonna osallistu konferenssiin, mutta jäsenkunnista ja muista sidosryhmistä saadaan vahva edustus paikan päälle ja sitä kautta tilaisuuden anti haltuun.

Velo-Cityn parasta ja Suomen kannalta oleellisinta antia jaetaan eteenpäin järjestämällä Suomessa 1.9. 2023 kansallinen Velo-city jälkiseminaari yhteistyössä Traficommin kanssa. Jälkiseminaaria varten Velo-cityn keskeiset sisällöt jalostetaan itsenäisiksi esityksiksi, joihin sisällytetään osittain myös ajankohtaisia toimenpiteitä ja sovelluskohteita Suomesta. Jälkiseminaarissa on käytössä etäosallistumismahdollisuus, eli sitä pystyy seuraamaan verkon välityksellä reaaliajassa ja myös nauhoite on kaikkien kiinnostuneiden katsottavissa. Jälkiseminaaria ja sen aineiston hyödyntämistä markkinoidaan laajasti alan sidosryhmille.

Kävelyn edistämisen seminaari joulukuussa

Seminaarissa esitellään parhaita sisältöjä meiltä ja maailmalta sekä ajankohtaisinta antia kuntien kävelyn edistämistyön kannalta.

Kaupunkipyöräijärjestelmien lisääminen ja kehittäminen kunnissa

Pyöräilyn olosuhteet Suomen kunnissa 2018 -selvityksen mukaan kaupunkipyöräijärjestelmä on käytössä 8 prosentissa kunnista ja 15 prosenttia kunnista ilmoitti suunnittelevansa kaupunkipyöräijärjestelmän käyttöönottoa. Molempien kuntaryhmien määrä kasvaa jatkuvasti.

Jäsenkuntia tuetaan kaupunkipyöräijärjestelmien lisäämisessä ja kehittämisessä Suomessa pitämällä yhteyttä kuntiin, joissa on kaupunkipyöräijärjestelmä käytössä tai jotka suunnittelevat sen käyttöönottoa. Tavoitteena

on kaupunkipyöräjärjestelmien käytön lisääminen, asiantuntijuuden vahvistaminen, kaupunkipyöräpalvelujen mahdollisimman hyvä laatutaso sekä tiivis integraatio osaksi liikenteen palvelukokonaisuutta. Lisäksi seurataan alan ja järjestelmien kehittymistä kansainvälisten asiantuntijakontaktien ja median kautta.

Kunnille annetaan asiantuntija-apua osana kuntakäyntejä sekä muuta yhteydenpitoa. Viestintään (mm. Poljin-lehti ja Pyöräily-utiskirje) sisällytetään oleelliset uutiset kaupunkipyörästä ja niiden käytön kehittymisestä eri kunnissa.

VAIKUTTAMISTYÖ JA ASiantuntijARooli

Pyöräilyn puolesta vaikuttaminen ja liikennepolitiikka

Pyöräilykuntien verkosto tekee aktiivista vaikuttamistyötä pitämällä yhteyttä poliitikkoihin kotimaassa ja EU:ssa, asiasta vastaaviin viranhaltijoihin valtionhallinnon eri tasoilla ja kunnissa sekä osallistumalla julkiseen keskusteluun. Tarpeen ja tilanteen mukaan tehdään kannanottoja ja vetoamuksia, annetaan lausuntoja pyöräilypoliittisista aiheista sekä osallistutaan erilaisiin työryhmiin. Pyöräilykuntien verkoston edustajien haastatteluja julkaistaan vuoden aikana useissa eri tiedotusvälineissä ja he käyvät pitämässä asiantuntijapuheenvuoroja lukuisissa alan seminaareissa.

Konsultaatio ja neuvonta

Pyöräilykuntien verkosto vastaa satoihin jäsenkuntiensa ja muiden eri tahojen esittämiin pyöräilyn edistämisen kysymyksiin ja tiedusteluihin sähköpostitse ja puhelimitse. Kulkulaari.fi ja Poljin.fi -sivuille on kerätty runsaasti jäsenneltyä tietoa, josta se on kaikkien aiheesta kiinnostuneiden saatavilla. Verkoston edustajat konsultoivat jäsenkuntiaan tekemällä vähintään 15 kuntakäyntiä toimintavuoden aikana. Puhelimitse ja sähköpostitse tapahtuvaa neuvontaa, konsultointia ja sparrausta eri kuntien pyöräilyn edistämistoimien vauhdittamiseksi tapahtuu lähes päivittäin.

Kansainväliset yhteydet

Kansainvälisiä yhteyksiä ylläpidetään aktiivisella tiedonvaihdolla ja jäsenyydellä European Cyclists Federation (ECF) -järjestön kanssa, seuraamalla alan lehtiä, verkkosivuja, uutiskirjeitä, sähköpostilistoja, sosiaalista mediaa sekä osallistumalla joihinkin kansainvälisiin seminaareihin. Alankomaiden Suomen suurlähetystön sekä Dutch Cycling Embassyn kanssa jatketaan hyvää yhteistyötä hollantilaisen pyöräilyasiantuntemuksen saattamiseksi mahdollisimman monen kunnan saataville Suomessa. Myös Hollannin suurlähetystön (Helsingissä) kanssa tehdään yhteistyötä ja välitetään parhaita pyöräilykaupunkien toimintamalleja Suomeen.

Pohjoismaisten pyöräilyjärjestöjen ja varsinkin Ruotsin Cykelfrämjandetin edustajien kanssa jatketaan yhteydenpitoa ja mahdollisuuksien mukaan tiivistetään yhteistyötä pyöräilyn kansallisen edunvalvonnan vahvistamiseksi ja pyöräilyasiantuntemuksen hyödyntämiseksi.

Pyöräilylähetystö – Finnish Cycling Embassy

Pyöräilylähetystö on pyöräilyn edistämisen johtavien asiantuntijoiden muodostama osaamiskeskittymä. Pyöräilylähetystö edistää pyöräilymyönteistä päätöksentekoa Suomen kunnissa ja valtiotasolla sekä vie kotimaista pyöräilyosaamista maailmalle. Kansainvälisen yhteistyön painotuksena on talvipyöräily ja talvikunnossapito (cycling snow how). Yhteistyössä ovat mukana myös Alankomaiden suurlähetystö Suomessa ja Dutch Cycling Embassy. Pyöräilylähetystö on Pyöräilykuntien verkoston, Pyöräiliiton, Winter Cycling Federationin sekä mukana olevien kaupunkien ja yritysten yhteistoimintaa. Tavoitteena on toimintavuoden aikana tehdä Pyöräilylähetystöstä laajemmin tunnetuksi ja hankkia toiminnalle lisää resursseja. <https://cyclingembassy.fi/>

Kyselyt ja tutkimukset

Suomalaisten terveyden edistämisen ja lihavuuden ennaltaehkäisyn sekä väestöryhmittäisten terveyserojen kannalta olennaista on arki- ja työmatkaliikunnan lisääminen. Erityisesti pyöräilyllä on suuri potentiaali lyhyempien henkilöautomatkojen korvaajana. Jotta pyöräilyn houkuttelevuutta voidaan lisätä ja saada kaikki väestöryhmät lisäämään arki- ja työmatkapyöräilyä, tarvitaan lisää väestötason tietoa pyöräilymääristä sekä siitä, mitkä ovat haittaavia tekijöitä ja mitkä kannustavat arki- ja työmatkapyöräilyyn. Vuonna 2023 on käynnissä tai saadaan tulokset ainakin seuraavista pyöräilyn määrää, motiiveja ja esteitä kartoittavista tutkimuksista:

- Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus (Traficom)
- Alueelliset ja paikalliset laskennat ja liikennetutkimukset, joissa selvitetään mm. pyöräilyn kulkutapaosuus ja määrä
- Käyttäjätyytyväisyyttä mittaavat alueelliset ja kaupunkiseutujen tutkimukset
- Kuntien omat pyöräilybarometrit ja vastaavat selvitykset

Pyöräilykuntien verkosto viestii aktiivisesti näiden tutkimusten tuloksista pyöräilyn kannalta, jotta pyöräilyn merkitys yhteiskunnalle ymmärrettäisiin entistä laajemmin.

Vuoden pyöräilykunta 2023

Pyöräilykuntien verkosto / Suomi Pyöräilee -hanke on vuodesta 1991 alkaen myöntänyt Vuoden Pyöräilykunta -tunnustuksen esimerkillisestä työstä pyöräilyn edistämiseksi ja sen turvallisuuden parantamiseksi.

Saajat aikajärjestyksessä: Oulu, Vaasa, Kerava, Pori, Helsinki ja Iisalmi (molemmat 1995), Valkeakoski, Lahti, Jyväskylä, Joensuu, Espoo, Raisio, Vantaa, Kouvola (2005), Kangasala (2006), Turku (2007), Porvoo (2008), Hämeenlinna (2009), Rauma (2010), Kokkola (2011), Hyvinkää (2012), Tampere (2013) Joensuu (2014), Lappeenranta (2015) ja Jyväskylä (2016), Karvia (2017), Helsinki (2018) Hattula (2019), Oulu (2020), Puumala (2021) ja Kuopio (2022).

Vuoden pyöräilykunnan valintakriteerit

- **Pyöräiliikenteen verkko:** kattavuus ja laatu, pyöräväylien kunnossapito, pyöräilyolosuhteiden sujuvuus, turvallisuus ja viihtyisyys.
- **Pyöräreittiverkoston inklusiivisuus:** iältään ja toimintakyvyltään erilaisten pyöräilijöiden sekä erilaisten polkupyörien huomioiminen pyöräiliikenteen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- **Keskeiset koulureitit:** turvallisuus ja sujuvuus pyöräilyn näkökulmasta, ympärivuotinen kunnossapito ja kunnossapidon prioriteettiä.
- **Pyöräiliikenteen muut olosuhteet:** pyöräpysäköinti, opastus ja viitoitus.
- **Sitoutuneisuus pyöräilyn edistämiseen:** poliittiset päätökset, pyöräiliikenteen investointitaso, pyöräilyn edistämishjelmat, viranhaltijoiden sitoutuneisuus ja henkilöresurssit, tulevaisuuden suunnitelmat.
- **Seuranta ja laskennat:** kulkutapaosuuden ja pyöräiliikenteen määrien kehitys (nouseva vai laskeva trendi), pyöräilymäärät verrattuna muihin kuntiin, asukkaiden tyytyväisyys pyöräilyolosuhteisiin, pyöräilykatsaukset ja -barometrit.
- **Pyöräilyn turvallisuus:** pyöräiliikenneverkko, risteykset ja liittymät, liikenteen rauhoittaminen, eri kulkumuotojen erottelu jne. Koettu turvallisuus ja sen kehittyminen.
- **Pyörämatkailu:** pyörämatkailureitit, -tuotteet ja palvelut, yhteistyö paikallisten toimijoiden ja yritysten kanssa, alueen tuotteistaminen pyörämatkailukohteena
- **Pyöräily varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa:** lasten ja nuorten kannustaminen pyöräilyyn (pyöräily- ja liikenneopetus, kampanjat, tapahtumat).
- **Kaupunkipyörät:** kunnassa on toimiva kaupunkipyöräpalvelu
- **Markkinointi ja aktivointi:** pyöräilyä edistävät kampanjat ja tapahtumat, verkkosivut, pyöräilykatsaukset ja esitteet, pyöräilykartat.
- **Järjestöt ja seuramatkat:** kunta tekee aktiivista yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Pyöräilyä tuodaan näkyväksi järjestöjen ja seurojen toiminnassa.

Vuoden Pyöräilykunta julkistetaan joulukuussa. Tunnustukseen liittyy aina kehittämistavoite ja sitoutuminen pyöräilyolosuhteiden parantamiseen kyseisessä kunnassa. Vuoden Pyöräilykunnan kanssa tehdään yhteistyötä auttamalla kehittämistyössä ja toisaalta esittelemällä toteutettuja hyviä toimintamalleja muille kunnille.

Vuoden pyöräilykunnan valintaprosessi on vuorovaikutteinen, jossa tärkeänä osana on poljin.fi -sivuilla oleva avoin ehdotusten jättämismahdollisuus ja kommentointi. Vuoden pyöräilykuntaa voi ehdottaa, perustella ja

kommentoida muiden ehdotuksia poljin.fi -sivuilla maalis-huhtikuussa. Lopullisen valinnan tekee Suomi Pyöräilee -työvaliokunta verkkosivujen ja muuta kautta tulleiden ehdotusten perusteella.

Pyöräilyviikko 5.-14.5.2023 pääteemalla ”Pyöräpysäköinti – oikea ratkaisu oikeaan paikkaan”

Valtakunnallista Pyöräilyviikkoa vietetään satojen tapahtumien ja muiden pyöräilyaktiiviteettien vauhdittamana. Pyöräilyviikon päätavoite on kannustaa ihmisiä pyöräilemään tuottamalla myönteistä näkyvyyttä ja innostavia tapahtumia sekä muuta toimintaa, joka nostaa pyöräilyn esille eri paikkakunnilla.

Pyöräilyviikosta on kasvanut entistä näkyvämpi ja sitä kautta maan suurin pyöräilyä edistävien kampanjoiden, tapahtumien ja viestinnän kokonaisuus. Houkuttelevalla kirjolla eri teemapäiviä saadaan aktivoitua entistä tehokkaammin eri kohderyhmät ja tuetaan paikallisten tapahtumien suunnittelua, viestintää ja markkinointia.

Pyöräilyviikko sisältää vuonna 2022 kaikkiaan 10 erilaista teemapäivää, joiden tunnuksia paikallistoimijat (kunnat, yhdistykset, seurat jne.) voivat vapaasti hyödyntää omassa markkinoinnissa ja viestinnässä. Alla listatut teemapäivien päivämäärät ovat suosituksia ja teemapäiviä voi järjestää myös muulloin, jos se on oman paikallisen tarpeen kannalta mielekästä.

Pyöräilyviikon teemapäivien tuotteistamisen ja visualisoinnin tarkoitus on myös se, että eri teemoja voidaan hyödyntää laajemminkin pyöräilyn edistämiseksi myös Pyöräilyviikon ulkopuolella puhuttelemalla eri kohderyhmiä. Tunnukset on suunniteltu siten, että jokaista voi käyttää erikseen joko sellaisenaan tai upottamalla niitä osaksi oman paikallisen Pyöräilyviikon tai pyöräilykampanjan ilmettä. Eri teemapäivistä on myös tekstitön tunnus / pyöräilijäikoni. Lisäksi tuotetaan jokaisesta teemasta julistepohja, jota voi muokata ja jonka voi ladata Pyöräilyviikon verkkosivuilta.

<https://pyorailyvuosi.fi/pyorailyviikko/>

Kuntien lisäksi tärkeitä yhteistyötahoja ovat arkipyöräilyn edistämiseen erikoistuneet pyöräily-yhdistykset eri paikkakunnilla (mm. Pyöräiliiton jäsenyhdistykset), Suomen Ladun jäsenyhdistykset ja Suomen Pyöräily ry:n jäsenseurat, joita kaikkia aktivoidaan järjestämään Pyöräilyviikon tapahtumia eri puolilla Suomea. Muita kumppaneita ovat esim. alueelliset viisaan liikkumisen työryhmät, liikenneturvallisuusyöryhmät, Liikenneturva sekä Liikkuvat -ohjelma.

Viikon edellä ja aikana keskitytään erityisesti viestinnän kautta aktivoimaan ja tukemaan paikallisia tapahtumia. Paikallisen viestintätueksi tuotetaan teemapäivien tunnusten, julisteiden ja tarrojen lisäksi mediatiedote ja muuta viestintäsisältöä muun muassa sosiaalisen median kanavia varten. Valtakunnallisen

tason näkyvyyttä pyöräilylle hankitaan viime vuosien tapaan TV-, radio-, sanoma- ja aikakauslehtien juttujen ja haastattelujen kautta.

Kilometrikisa 1.5. - 22.9.2023

Kilometrikisasta on kasvanut 15 vuodessa osallistujamäärältään Suomen suurin pyöräilyyn aktivoiva yksittäinen kampanja. Kilometrikisa on kaikille avoin ja maksuton leikkimielinen kilpailu, jonka tarkoituksena on innostaa ihmisiä työmatkapyöräilyyn ja muuhun arkipyöräilyyn. Kilometrikisa palkittiin arvostetulla Suomen Liikuttaja 2013 -huomionosoituksella, jonka myöntää Suomen Latu ry. Kilometrikisan palkitsemiseen vaikutti erityisesti kilpailun liikuttamisvoima. Palkinnon perusteissa todettiin: ”Kilometrikisa innostaa vuosittain tuhansia uusia ihmisiä aloittamaan säännöllisen työmatkapyöräilyn ja aiheuttaa pyöräilyriippuvuutta joka puolella Suomea.” Tavoitteena on saada yli 32 000 osallistujaa Kilometrikisaan ja ylittää Suomen Punaisen Ristin Ketjureaktioon vuosien aikana kerätystä potista yli miljoonan euron rajapyykki.

Liikkujan viikko 16.-22.9.2023

Liikkujan viikkoa ja Pyöräilyviikkoa on viime vuosien aikana profiloitu viisaan ja terveellisen liikkumisen teemaviikkoina, jotka muodostavat keväästä syksyyn kestävä kokonaisuuden. Myös Liikkujan viikolla suosituin tapahtuman ja kampanjoiden aihe on ollut pyöräily. Suurin osa järjestäjistä on samoja, jotka vastaavat Pyöräilyviikon paikallisista tapahtumista.

Vuonna 2023 Pyöräilyviikon ja Liikkujan viikon yhteistyötä jatketaan tekemällä molempien tapahtumaketjujen viestinnässä ja markkinoinnissa yhteistyötä. Molempia viikkoja markkinoidaan vuosittaisina viisaan ja terveellisen liikkumisen teemaviikkoina ja Pyöräilyviikkoa varten tuotettu aineisto on kuntien ja muiden tahojen hyödynnettävissä myös Liikkujan viikolla.

Talvikilometrikisa 1.1. – 28.2.2023

Talvikilometrikisa järjestetään 12. kertaa. Talvikilometrikisan tavoite on saada mahdollisimman moni kokeilemaan talvella pyöräilyä ja sitä kautta jatkamaan pyöräilyä läpi vuoden. Vinkkejä ja kannustusta talvella pyöräilyyn valmistautumiseen ja varustautumiseen sekä työntäjän keinoihin edistää talvella pyöräilyä annetaan kisan verkkosivujen kautta sekä osallistujille lähetettävillä kannustusviesteillä.

”Tavallisen” Kilometrikisan osallistujista iso osa kokee sen innostaneen heitä myös pyöräilyyn talvella. Kilometrikisan vaikuttavuuskyselyn mukaan 32 prosenttia vastaajista koki, että Kilometrikisa on innostanut heitä myös ympärivuotiseen pyöräilyyn.

HANKKEET

FIKSUSTI KOULUUN

Pyöräilykuntien verkoston Fiksusti kouluun -hankkeessa tuetaan kuntien ja koulujen työtä aktiivisten ja kestävien koulumatkojen lisäämiseksi. Hanke on osa vuonna 2020 käynnistynyttä Fiksusti kouluun -ohjelmaa, jota toteutetaan yhteistyössä Likes by Jamkin kanssa. Kunnat pääsevät mukaan Fiksusti kouluun -ohjelmaan vuosittaisen hakumenettelyn kautta. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa Likes:n osuutta ohjelmassa osana Liikkuvat-ohjelmakokonaisuutta ja Traficom Pyöräilykuntien verkoston ja työn osuutta valtionavustushankkeena.

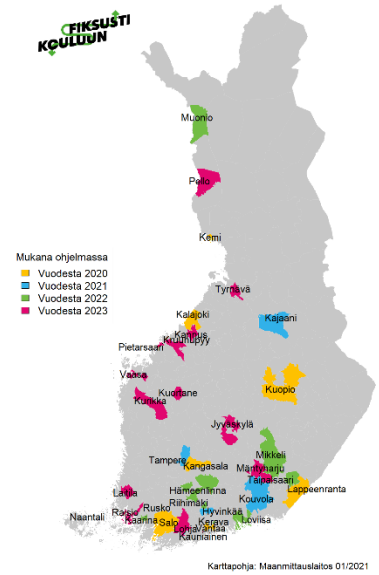
Ohjelmassa keskitytään erityisesti:

- Aktiivisten ja kestävien koulumatkojen osuuden kasvattamiseen ja autoilun vähenemiseen koulumatkoilla
- Koulumatkojen pyöräilyn ja kävelyn olosuhteiden parantamiseen
- Liikunnallisen ja kestävä elämäntavan välittämiseen
- Systemaattiseen tiedon keruuseen ja hyödyntämiseen
- Kustannustehokkaaseen poikkihallinnolliseen toimintaan, jossa hyödynnetään alan parhaita asiantuntijoita ja laajoja verkostoja

Fiksusti kouluun -ohjelman uusien kuntien haku toteutettiin maaliskuussa 2023.

Fiksusti kouluun -ohjelmaan osallistuvien kuntien määrä lähes kaksinkertaistui

kevään 2023 ilmoittautumisten myötä: mukaan vuoden 2023 työskentelyyn lähtee 16 uutta kuntaa (Jyväskylä, Kannus, Kauniainen, Kruunupyy, Kuortane, Kuopio, Kurikka, Laitila, Lohja, Mikkeli, Mäntyharju, Naantali, Pello, Pietarsaari, Raisio, Rusko, Tyrnävä ja Vaasa).

Tietopaja kuntien poikkihallinnolliselle Fiksusti kouluun -tiimille

Vuonna 2023 Fiksusti kouluun -hankkeen toimenpiteet toteutetaan uuden Fiksusti kouluun -tietopajan muodossa. Tietopaja suunnitellaan ja sitä valmistellaan tammi-toukokuussa, ja se käynnistyy kesäkuussa 2023. Tavoitteena on ohjata Fiksusti kouluun -ohjelmaan mukaan hakevia kuntia ja kouluja aiempaa sitoutuneempaan ja osallistuvampaan työskentelyyn aktiivisten ja kestävien koulumatkojen lisäämiseksi ja lyhyiden (0-2 km) henkilöautokyytien vähentämiseksi. Kunnilta edellytettiin poikkihallinnollisen Fiksusti kouluun -tiimin nimeämistä jo ilmoittautumisvaiheessa. Ilmoittautuslomakkeeseen tuli kirjata

- Fiksusti kouluun -vastuhenkilö, joka toimii yhteyshenkilönä kunnan ja Fiksusti kouluun -ohjelman välillä ja osallistuu kaikkiin työpajoihin
- kunnasta nimetty poikkihallinnollinen Fiksusti kouluun -tiimi, jonka edustajat osallistuvat verkkokoulutukseen heitä koskevien teemojen osalta. Edustusta toivotaan seuraavilta tahoilta:
  - Tieverkosta ja talvikunnossapidosta vastaava (esim. kaupunki-/liikennesuunnittelu)
  - Koulun piha-alueen (tontti, pyöräpysäköinti) suunnittelusta ja ylläpidosta vastaava (esim. tekninen toimi/tilapalvelut)
  - Koulun linjauksista ja toiminnasta vastaava (esim. perusopetuspäällikkö)
  - Mukaan lähtevien koulujen rehtori ja opettajia
  - Koulukuljetuksen suunnittelusta vastaava

Eduksi olisi lisäksi saada mukaan

- Koulupäivän aikaisesta liikunnasta vastaava
- Hyvinvointikoordinaattori tai vastaava
- Kunnan tai alueellisen liikenneturvallisuustyöryhmän tai viisaan/kestävän liikkumisen ryhmän jäsen
- Kouluterveydenhuollon suunnittelusta vastaava

Uuden työskentelytavan tavoite on vahvistaa **kuntien ja koulujen sitoutumista ja itsenäistä työskentelyä** kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämiseksi ja aktiivisten ja kestävien koulumatkojen lisäämiseksi. Fiksusti kouluun -tietopaja toteutetaan kesäkuun 2023 ja helmikuun 2024 välisenä aikana seuraavasti:

Ajankohta	Aihe	Kenen on suositeltavaa osallistua
6.6.2023 klo 14–15	johdanto Fiksusti kouluun - tietopajaan	Koko Fiksusti kouluun -tiimi
5.9.2023 klo 14–15	viestintä, tapahtumat ja kampanjat	Koko Fiksusti kouluun -tiimi
3.10.2023 klo 14–15	liikenne- ja pyöräilyopetus kouluissa, oppilaiden osallisuus	FK-yhteyshenkilö, koulujen edustajat
22.11.2023 klo 14–15	koulumatkojen kulkutavat ja huoltajien näkemyksen koulumatkoista	FK-yhteyshenkilö, koulujen edustajat, liikennesuunnittelun/tilapalveluiden/ koulukuljetuksen järjestäjien edustajat
17.1.2024 klo 14–15	koulumatkaliikkuamiseen kannustavat olosuhteet	FK-yhteyshenkilö, koulujen edustajat ja liikennesuunnittelun/tilapalveluiden/ koulukuljetuksen järjestäjien edustajat
13.2.2024 klo 14–15	Aktiivisten ja kestävien koulumatkojen edistämisen toimintasuunnitelma	Koko Fiksusti kouluun -tiimi

Tietopajatyöskentelyn tavoite on, että kuntiin perustetut Fiksusti kouluun -tiimit työstävät yhdessä toimintatapoja/keinoja aktiivisten ja kestävien koulumatkojen lisäämiseksi omissa kohdekouluissaan. Tietopajatyöskentely rakentuu kuuteen tapaamiseen sisältyvistä asiantuntija-alustuksista ja online-työpajoista sekä kuntien Fiksusti kouluun -tiimien itsenäisesti toteuttamista tehtävistä. Tarvittaessa hankkeen asiantuntijat voivat toteuttaa kenttävierailun ja/tai työpajan paikan päällä. Kenttävierailuja tehdään myös toteutuneiden kehittämistoimenpiteiden dokumentoimiseksi.

Tietopaja tarjoaa kuntatoimijoille mahdollisuuden jakaa kokemuksia ja työstää yhdessä ratkaisuja aktiivisten ja kestävien koulumatkojen tukemiseksi ja lisäämiseksi. Aiempaa osallistavammalla lähestymistavalla tavoitellaan kuntien Fiksusti kouluun -tiimien sitouttamista päämäärätietoiseen yhdessä työskentelyyn; tavoitteenasetteluun ja keinojen pohtimiseen ja muutoksen toteuttamiseen (muutos voi olla esim. laadukas pyöräpysäköinti, uusi saattoliikennejärjestely, kävelyn tai pyöräilyn kannustava kampanja tms.). Fiksusti kouluun -ohjelman asiantuntijat ohjaavat kuntien työskentelyä kohti heidän itsensä asettamia tavoitteita.

Lisäksi kuntia tuetaan sekä yhteisillä toimenpiteillä (asiantuntijawebinaarit ja monikanavainen viestintä) että räätälöidysti kuntien tarpeiden mukaan (yhteistoiminnalliset tapaamiset nimetyn ongelman ratkaisujen työstämiseksi ym. asiantuntijatuki). Aiempina vuosina mukaan Fiksusti kouluun -ohjelmaan tulleiden kuntien ja koulujen tiedonvaihtoa ja yhteistoimintaa vahvistetaan verkostoaamutapaamisilla (1-2 krt/vuosi)

Aktiivisia ja kestäviä koulumatkoja koskevaa tietoa, kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan monin tavoin, mm. asiantuntijapuheenvuorot, webinaarien, verkkosivujen ja sosiaalisen median sisältöjen tuottaminen, mediatiedotteet ja mielipidekirjoitukset.

Hankesuunnitelma liitteenä.

PYÖRÄMATKAILUKESKUS

Pyörämatkailukeskuksen toiminta

Hanke on Pyöräilykuntien verkoston ja Pyöräliiton yhteishanke. Edellisen hankekauden 2021-2023 rahoitus jatkuu 2023 kesäkuuhun asti ja uusi hankekausi alkaa sen jälkeen. Traficom myönsi hankkeelle 200 000 euron valtionavustuksen, josta Pyöräilykuntien verkoston osuus on 100 000 euroa ja Pyöräliiton osuus 100 000 euroa. Traficom on asettanut haettavaksi 200 000 euron avustuksen uudelle hankekaudelle 2023-2025.

Pyöräilykuntien verkosto ja Pyöräliitto perustivat keväällä 2020 Pyörämatkailukeskuksen vastaamaan pyörämatkailun valtakunnallisesta kehittämisestä ja markkinoinnista. Pyörämatkailukeskukseen palkataan kaksi työntekijää, pyörämatkailun asiantuntija Pyöräilykuntien verkostoon ja koordinaattori Pyöräliittoon.

Pyörämatkailukeskuksen perustaminen rahoitetaan Traficomien aiheeseen kohdentamalla valtionavustuksella. Jatkorahoituksen järjestäminen ja keskuksen pysyvä toiminta on molempien järjestöjen tavoitteena.

Pyörämatkailukeskus edistää pyörämatkailua kaikissa eri muodoissaan päiväretkistä ja retkipyöräilystä maastopyöräilyyn ja pyörävaelluksiin luonnossa. Pyörämatkailukeskus toimii myös kansainvälisen EuroVelo-reitistön Suomen koordinoijana. Keskus verkostoi alan toimijoita yhteen ja auttaa niitä luomaan yhä houkuttelevampia palveluita. Keskus tulee teettämään myös tutkimusta pyörämatkailun vaikuttavuudesta ja kehityksestä Suomessa.

Pyörämatkailukeskuksen tavoitteena on vahvistaa suomalaista pyörämatkailualaa, lisätä pyörämatkailun suosiota ja lisätä Suomen tunnettavuutta pyörämatkailukohteena kotimaassa ja ulkomailla. Pyörämatkailun edistäminen tukee vahvasti Suomen matkailustrategiassa mainittuja luontomatkailun, kulttuurimatkailun ja kiertomatkailun teemoja. Hanke tukee myös valtakunnalliseen Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmaan kirjattuja toimenpiteitä pyörämatkailun edistämisestä. Osa pyörämatkailun edistämistoimenpiteistä tukee myös arkipyöräilyä. Tällaisia ovat esimerkiksi reittien opastuksen parantaminen ja pyörien kuljetuksen helpottaminen joukkoliikenteessä. Konkreettisina tavoitteina ovat:

- Pyörämatkailun määrän kasvattaminen
- Suomalaisen pyörämatkailun merkittävä profiilin nosto sekä kotimaassa että ulkomailla, nk. Pyöräily Suomi -brändin syntyminen
- Entistä paremman tiedon tarjoaminen matkailu- ja liikennetoimijoille pyörämatkailusta ja pyörämatkailijoiden huomioidusta
- Entistä paremman tiedon sekä neuvonnan tarjoaminen kunnille, maakunnille ja muille pyöräreittejä kehittäville tahoille
- Pyörämatkailuun liittyvien tietokantojen synnyttäminen ja tiedon jakaminen niistä kuluttajille selkeässä muodossa
- Määrittää EuroVelo -reitit tarkasti ja ottaa vastuu EuroVelo -reittien koordinoinnista ja kehittämisestä Suomessa
- Neuvotella ja sopia tiedon viemisestä pyörämatkailureiteistä eri tietokantoihin kuten LIPAS (Jyväskylän yliopisto), Luontoon.fi (Metsähallitus) ja Visit Finlandin Datahub
- Tiedon lisääminen ja tiedonkeruun parantaminen pyörämatkailusta

Hankesuunnitelma liitteenä.

ARCTIC BIKEPACKING TRAIL II

Hankkeelle haettiin jatkoaikaa 31.10.2023 asti, hankkeen alkuperäisen päättymispäivän ollessa, 28.2.2023, perusteena kaksi vuotta sitten tapahtunut reittien julkaisun siirto vuodelle eteenpäin. Tämä mahdollisti toimenpiteiden loogisen ajoittumisen kalenterivuodelle.

Vuodelle 2023 suunnitellut toimenpiteet ovat:

- Reitistön markkinointi, jonka on suunniteltu koostuvan pienimuotoisesta vaikuttajamarkkinoinnista, GoExpo -messuesiintymisistä ja Fiskars Village Bike Expo -esiintymisestä. Suunnittelussa oli myös Arctic Ramble -retkipyöräilytapahtuman järjestäminen hankkeen puitteissa, mutta sen toteuttamiseen löytyi jo yksityinen taho. The Arctic Ramble -tapahtuma tullaan järjestämään ensikertaa kesällä 2024 Tuscany Trail -tapahtuman mallin mukaisesti. (Työpaketti 2)
- Markkinointiyhteistyö reittialueen kuntien ja matkailuorganisaatioiden kanssa, jossa integroidaan Arctic by Cycle -reitistön viestintä osaksi alueiden muuta matkailuviestintää. (Työpaketti 2)
- Palvelukehitys, jossa käytännössä tavataan kuntakohtaisissa tilaisuuksissa reitistön yritykset, kerrotaan uudesta asiakasprofiileista ja niiden tarpeista palvelukehityksen näkökulmasta. (Työpaketti 5)
- Kesän 2022 viimeisissä reittikartoituksissa valmistuneiden reittien, 3 kpl, julkaiseminen bikeland.fi -sivustolla (Työpaketti 4)
- Sähköpyörälle sopivien reittien brändääminen "eBikepacking" tai "eBike Friendly" tunnuksella (Työpaketti 6)

- Talvi -pyörävaellusreitien testaaminen ja erityispiirteiden ja potentiaalinen analysointi, jossa otetaan huomioon erityisesti kelkka & pyörä -yhteiskäytön turvallisuusnäkökulmat (Työpaketti 3)
- Hankkeen loppuwebinaarin järjestäminen

Hankesuunnitelma liitteenä.

PYÖRÄILY-YSTÄVÄLLINEN TYÖPAIKKA – KOHTI TULOKSELLISTA TYÖMATKAPYÖRÄILYN EDISTÄMISTÄ

Hankkeen toteutusajankaus on 1.6.2023–31.5.2025 ja se on saanut 60 000 € rahoituksen opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Pyöräily-ystävällinen työpaikka -hankkeessa rakennetaan ja kehitetään yhteistyössä kymmenen työpaikan kanssa Suomeen malli, joka ohjaa työpaikkoja pitkäjänteiseen ja kokonaisvaltaiseen työmatkapyöräilyn edistämiseen. Mallin tavoitteena on parantaa työpaikkojen mahdollisuuksia edistää systemaattisesti ja tavoitteellisesti työmatkapyöräilyä, jonka myötä pyörän käyttö työmatkoilla lisääntyy. Mallin lisäksi työpaikkojen kanssa kehitetään tunnus, joka toimii osoituksena työpaikan sitoutumisesta työmatkapyöräilyn edistämiseen. Tunnus myönnetään työpaikoille työpaikan saavuttaessa mallissa asetetut tavoitteet.

Toimintamalliin sisällytetään liikkumiskysely, jonka avulla työpaikat saavat tietoa eri liikkumismuotojen kulkutapaosuuksista. Kyselyn tulosten perusteella työpaikkojen on myös mahdollista arvioida ja suunnata omaa toimintaansa työmatkapyöräilyä edistävissä työssä sekä osoittaa toteutettujen toimenpiteiden vaikuttavuus.

Pyöräily-ystävällinen työpaikka -mallin ja -tunnuksen rakentamisen ja testaamisen jälkeen tunnus julkaistaan Pyöräilyvuosi.fi-verkkosivuja hyödyntäen ja esitellään laajasti sekä monikanavaisesti. Työmatkapyöräilyn lisäämisellä voidaan vastata työikäisten lisääntyneeseen liikkumattomuuden ja paikallaanolon haasteisiin sekä ottaa osaa kansallisiin ilmastotalkoisiin, työmatkojen aiheuttaessa tällä hetkellä suuren osan suomalaisten liikennepäästöistä.

Konkreettisenä tuloksena hankkeesta on Pyöräily-ystävällinen työpaikka -malli ja -tunnus. Hankkeessa toteutuneiden toimenpiteiden kokonaisuutta ja niiden vaikutusta pyöräilymyönteisyyteen ja toimintakulttuuriin mitataan laadullisesti ja määrällisesti. Mallia testataan ja siitä kerätään palautetta hankkeessa mukana olevilta kymmeneltä työpaikalta ennen julkaisua, jotta se palvelee mahdollisimman hyvin suomalaisessa työympäristössä. Hankkeessa toteutetaan kysely, joka mittaa työpaikan pyörän käyttöasteen muutosta. Hankkeen myötä Suomeen saadaan yhtenäinen malli työmatkapyöräilyn edistämisestä, joka palvelee sekä työnantajia että työntekijöitä.

Hankesuunnitelma liitteenä.

KUNNOSSAPITO KUNTOON – PYÖRÄVÄYLIEN YMPÄRIVUOTISEN KÄYTÖN EDISTÄMINEN SUOMALAISSA KAUPUNGEISSA

Hankkeen toteutusajankaus on 1.1.-31.12.2023 ja se on saanut 15 750 € Traficomien Tielikenteen turvallisuustoiminnan edistämisen valtionavustusta.

Hankkeen päämääränä on pyöräväylien ympärivuotisen käytön turvallisuuden parantaminen ja pyöräväylien käyttäjille talvikuukausina tapahtuvien onnettomuuksien määrän vähentäminen. Hanke kokoaa yhteen pyöräväylien talvikunnossapidon kehittämisen onnistumiset Suomessa ja esittelee suosituksia tarvittavista seuraavista askeleista suomalaisissa kaupungeissa. Konkreettisenä tavoitteena on pyöräliikenteen turvallisuuden, sujuvuuden ja esteettömyyden edistäminen talvihoidon keinoin. Tavoite on osa Liikenneturvallisuusstrategian nollavisioita: ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä.

Hankkeen kohdealueena ovat suomalaiset keskisuuret ja suuret kaupungit. Hankkeen välittömät kohderyhmät ovat urakoiden tilaajat ja kestävä liikumisen koordinoinnista vastaavat työntekijät kaupunkiorganisaatioissa. Välillisiä kohderyhmiä ovat urakoitsijat ja pyöräväyliä ympärivuotiseen liikkumiseen käyttävät suomalaiset painottaen erityisesti talvikuukausia.

Hankkeen tuloksena syntyy ohjeistus kunnille pyörävylien ympärivuotisen kunnossapidon uusista menetelmistä. Ohjeistus sisältää suositukset siitä, mitä erilaiset uudet pyörävylien talvikunnossapidon uudet sopimusmallit ja menetelmät ovat ja kuinka ne toimivat eri olosuhteissa. Lisäksi syntyy viestintäaineistoa. Hanke kasvattaa suomalaisten suurten ja keskisuurten kaupunkien tietämystä tarpeesta ja keinoista parantaa pyörävylien ympärivuotisen käytön turvallisuutta. Hanke kokoaa yhteen ja levittää edelleen parasta saatavilla olevaa tietämystä pyörävylien ympärivuotisen kunnossapidon uusista menetelmistä, käytännöistä ja innovaatioista. Mikäli hankkeen suosituksia noudatetaan, pidemmällä aikavälillä pyörävylien käyttäjille talvikuukausina tapahtuvat onnettomuudet vähentyvät ja pyörävylien ympärivuotinen käytettävyys paranee.

Hankkeen omistaa ja sen hallinnosta vastaa Pyöräilykuntien verkosto ry. Hankkeen toteuttavat Pyöräilykuntien verkosto ja ostopalveluna Navico Oy. Hankkeen ohjausryhmässä ovat Traficomien edustajien lisäksi Oulun, Kuopion, Helsingin ja Turun kaupunkien sekä Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja Oulun konetyö Oy:n edustajat.

Hankesuunnitelma liitteenä.

LIITTEET

- 1) Fiksusti kouluun -hankesuunnitelma 2023
- 2) Pyörämatkailukeskuksen hankesuunnitelma 2021-2023
- 3) Arctic Bikepacking Trail II -hankesuunnitelma 2021-2023
- 4) Pyöräily-ystävällinen työpaikka -hankesuunnitelma 2023-2025
- 5) Kunnossapito kuntoon -hankesuunnitelma 2023